

NOTES SOBRE LLIBRES

**ROSSEND ARÚS I ARDERIU, *TEATRE COMPLET I.
1865-1873* (ED. DE MAGÍ SUNYER).
TARRAGONA: PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI / EDICIONS DE LA UNIVERSITAT
DE BARCELONA / BIBLIOTECA PÚBLICA ARÚS –
AJUNTAMENT DE BARCELONA, 2019**

Aquest és el primer volum del projecte d'edició del teatre complet de Rossend Arús i Arderiu (1845-1891), escriptor català del segle XIX, dramaturg popular, republicà catalanista, lliurepensador i maçó. Una figura que no pertany al nucli d'or de la literatura catalana vuitcentista, però que és important per poder conèixer què va ser, precisament, la literatura catalana del XIX.

El projecte d'edició del teatre de Rossend Arús, del qual s'ocupa Magí Sunyer, professor de literatura catalana de la Universitat Rovira i Virgili, s'emmarca en un projecte més general, que és l'edició de tota l'obra completa de l'autor, dirigida per l'historiador Pere Gabriel i promoguda per la Biblioteca Pública Arús de Barcelona. El corpus teatral de l'escriptor barceloní, constituït per 52 obres –algunes editades en la seva època i d'altres no– formarà un conjunt de 4 volums, editats en col·laboració, com aquest primer, per les Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili, les Edicions de la Universitat de Barcelona i la mateixa Biblioteca Pública Arús.

La primera observació que cal fer és que aquest projecte representa un pas important en el terreny bàsic de la documentació dels estudis literaris. Massa sovint la recerca en història de la literatura no pot progressar prou perquè els materials que cal analitzar són inaccessibles o són d'accés difícil o restringit, de manera que els investigadors han d'invertir molt de temps per arribar a realitzar una tasca tan senzilla com és la lectura o consulta d'obres literàries. Per tant, el fet de posar a l'abast del públic, dels estudiosos i dels professionals del teatre tot el conjunt de les peces dramàtiques de Rossend Arús –que ara per ara constituirà, doncs, la col·lecció més extensa de teatre vuitcentista català a l'abast del lector actual– ja és una aportació que cal celebrar. Més encara si, com és el cas, moltes d'aquestes obres van quedar inèdites i els

originals manuscrits es conserven dispersos en més d'una biblioteca. D'altra banda, la via triada per a aquesta edició és, segurament, la que caldrà seguir en edicions acadèmiques pensades principalment per als investigadors: edició digital descarregable o en línia –en aquest cas, a més, gratuïta¹ i, per al qui ho vulgui o ho necessiti, possibilitat d'obtenir el llibre imprès en paper.

Aquest primer volum del teatre de Rossend Arús aplega les 15 obres escrites entre 1865 i 1873, que són les següents: la comèdia en vers *El senyor Pere o Tot fugint... se casen*, de 1865 (inèdita fins ara i que sembla que no va arribar a representar-se); el drama en prosa *Lladres de ciutat*, escrit també el 1865 i estrenat el 1869 (també inèdit fins ara) –al qual ens referirem després amb més detall–; la comèdia paròdica *Lo comte En Jaume o un drama en l'Odeon*, estrenada i editada el 1870; les revistes d'actualitat *1869*, *1871* i *Lo primer any republicà* (1873); la comèdia costumista en prosa *No desitjaràs la muller de ton pròxim, o Qui busca, troba*, estrenada el 1870 (inèdita); el drama *Àusias Marc*, de 1870 (inèdita, traducció de l'obra homònima en castellà de Víctor Balaguer, de 1858); el sàinet *Lo pla de Palàcio* (estrenat el 1871, inèdit); l'allegoria d'homenatge a Miquel Pujol i Santiñà *Mai oblida l'amistat*, estrenada el 1871 i publicada el mateix any en el llibret que aplegava poesies del difunt i altres textos d'amics; la comèdia màgica *La Llúcia dels cabells de plata*, estrenada i publicada el 1871; el drama *Claudi F., o ¿Qui és?*, estrenat el 1872; la lloa en un acte i en vers *La Societat del Born*, estrenada i publicada el 1873, i les sàtires polítiques *¡Mai més monarquia!* (estrenada i publicada el 1873) i *¡Viva la Federal!* (estrenada el 1873).

L'edició s'obre amb un llarg estudi introductor de Magí Sunyer –“El dramaturg Rossend Arús i Arderiu” (p. 7-62)–, que analitza tota la producció dramàtica de l'escriptor (no sols, doncs, les peces contingudes en aquest volum) i planteja la necessitat de reconsiderar-ne el lloc que ocupa en els estudis d'història del teatre català. Especialment destaca el valor de *Lladres de ciutat*, un drama excepcional en el context de l'època (representat el 1869) per la triple qualitat de drama realista contemporani en prosa, i el valor global del teatre polític d'Arús, el més important, amb el de Josep Robrenyo, del segle XIX. Sunyer també reivindica la qualitat i les possibilitats escèniques de les versions de rondalles i convida a una nova lectura de les peces còmiques, algunes de les quals també podrien tornar a proporcionar joc estètic.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Publicacions URV (2021). *Rossend Arús i Arderiu. Teatre complet I (1865-1873)*. Recuperat de <http://www.publicacions.urv.cat/altres-col·leccions/altres-titols/15-cataleg/altres-titols/844-rossend-arus-i-arderiu-teatre-complet-i-1865-1873>.

Jordi Ginebra
Universitat Rovira i Virgili

¹ Vegeu l'apartat de referències.